

Průměrné stáří chemické technologie v EU je 36 let. V USA 20, v Číně 16. Tak vypadá zelená Evropa

31.7.2025 - | Svaz chemického průmyslu ČR

Evropská chemie se dostává na hranu technologické udržitelnosti.

Zatímco Spojené státy i Čína investují do nových zařízení a snižují věk svých chemických technologií, v Evropské unii se investice zpomalily natolik, že průměrné stáří výrobních zařízení činí 36 let. V USA je to 20 let, v Číně dokonce pouhých 16.

Rozdíl v modernizaci je jen jedním z projevů hlubšího problému. *„Co se týče konkurenceschopnosti evropské chemie, tak CEFIC, naše zastřešující evropská organizace, provedla kvalitativní srovnání různých aspektů konkurenceschopnosti. Porovnávala Evropskou unii, Spojené státy, Čínu, Blízký východ, Japonsko, Jižní Koreu a Indii. A zejména v těch prvních třech kritériích — cena energií, náklady spojené s regulatorikou a náklady na obsluhu a personál, jsou evropské podmínky ve srovnání s většinou ostatních regionů hodnoceny jako nevýhodné. Možná jedině náklady na pracovní sílu jsou ve srovnání s USA o něco nižší,“* řekl ředitel Svazu chemického průmyslu ČR Ivan Souček na jednání u kulatého stolu na téma Clean Industrial Deal – budoucnost české chemie.

Podíl chemické výroby klesá

Vysoké ceny energií (cena silové elektřiny je v EU 40 EUR/MWh oproti 13 EUR/MWh v USA), přísná legislativa, náklady na obsluhu a zaměstnance, to vše přispívá ke zhoršení konkurenceschopnosti evropských chemických podniků. Navzdory snaze přenášet náklady do cen produkce dochází k poklesu využití výrobních kapacit, který v průměru činí pouze 74 %. Rentabilní hranice se přitom pohybuje mezi 80–85 %. Ivan Souček k tomuto připomíná: *„Podíl chemického průmyslu na globální výrobě byl před 15 lety téměř čtvrtinový. Dnes je to 13 %, a to především kvůli tomu, že se chemický sektor velmi intenzivně rozvíjí v Číně. A to nejen prostřednictvím čínských státních podniků, ale i díky významným investicím globálních firem, které v Číně podnikají z důvodu konkurenceschopnosti. Má nižší personální náklady, levnější energie a rozvíjející se trh pro chemické produkty.“*

Převis dovozu nad vývozem a konkurence schopnost by měl řešit CBAM. Tento institut je ale dvousečnou zbraní, protože navazující průmyslové sektory i v České republice by si přály CBAM omezit, neboť jim ještě více zdražuje dovozní produkci. Na druhou stranu i exportéři váhají s podporou CBAMu, protože zatím nerespektuje podporu vývozu. *„Takže my jsme k CBAMu, z pohledu chemického průmyslu, zatím zdrženliví,“* upozorňuje Ivan Souček.

Komise požadavkům průmyslu nevyhověla

Letos odprezentovaný dokument, tzv. Clean Industrial Deal, měl ukázat, jak Evropská komise během toho roku zareagovala na požadavky energeticky náročných odvětví vyjádřené v deseti bodech Antverpské deklarace. Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyen prezentovala, že většina požadavků byla naplněna. My si to ale nemyslíme. Většina požadavků je znovu „posunuta“ k dalšímu legislativnímu „zarámování“.

„Domníváme se, že v některých oblastech vyhověla pouze formálně, v jiných věcech šlo pouze o deklarativní odpověď bez konkrétních opatření. Hlavní a nejdůležitější opatření, která měla posílit

konkurenceschopnost jednotlivých průmyslových odvětví Komise přenáší na členské státy. Jinými slovy: Evropská komise říká „Udělejte si to po svém, klidně to podpořte, nebudeme vám bránit.“ Ale je nutné si uvědomit, že větší podporu si budou moci dovolit bohatší evropské státy. Ty chudší, včetně České republiky s výrazně deficitním státním rozpočtem, si ji prakticky dovolit nemohou,” odhaluje problematiku Clean Industry Deal Ivan Souček.

Zelené projekty vesměs nemají ekonomiku

Zásadním problémem je i stav bankovního sektoru, pro který „zelené investice“ nejsou vždy ekonomicky smysluplné. Výsledkem je nejen zastavení modernizace technologií, ale také zpomalení inovačního cyklu. Produkce klesá, zatímco zahraniční konkurence posiluje. Čeští výrobci exportují zboží za cca 385 miliard Kč ročně, ale zároveň musí importovat chemickou produkci za 500 miliard Kč. Průmysl ztrácí sílu.

Očekávaný akční plán Evropské komise byl publikován 8.7.2025. Oproti jiným sektorům, jako je automobilový průmysl nebo ocelářství, chemie však stále čeká na své jasné strategické směřování. Zástupci odvětví apelují na vytvoření trhu pro nízkouhlíkové produkty, stabilizaci legislativy i energetických nákladů..

„Pokud Evropa nenajde cestu k funkční obnově svého chemického průmyslu, hrozí, že technologicky zaostane nejen za Amerikou, ale i za Čínou. A to by byl paradox, který si „zelená Evropa“ nemůže dovolit,” uzavírá Ivan Souček.

<https://www.schp.cz/info/prumerne-stari-chemicke-technologie-v-eu-je-36-let-v-usa-20-v-cine-16-tak-v-ypada-zelena-evropa>